

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 17 november 2023
(OR. en)

15637/23
ADD 1

Interinstitutioneel dossier:
2023/0403(NLE)

POLCOM 278
FDI 32

VOORSTEL

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	17 november 2023
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2023) 708 final - ANNEX
Betreft:	BIJLAGE bij Voorstel voor een besluit van de Raad over het namens de Unie in te nemen standpunt in het Gemengd Comité voor de CETA dat is opgericht bij de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, wat betreft de vaststelling van een besluit over de uitlegging van artikel 8.10, bijlage 8-A, artikel 8.9, lid 1), en artikel 8.39, lid 3, van de CETA, overeenkomstig artikel 26.1, lid 5, punt e), van de CETA

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2023) 708 final - ANNEX.

Bijlage: COM(2023) 708 final - ANNEX

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 17.11.2023
COM(2023) 708 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een besluit van de Raad

over het namens de Unie in te nemen standpunt in het Gemengd Comité voor de CETA dat is opgericht bij de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds, wat betreft de vaststelling van een besluit over de uitlegging van artikel 8.10, bijlage 8-A, artikel 8.9, lid 1), en artikel 8.39, lid 3, van de CETA, overeenkomstig artikel 26.1, lid 5, punt e), van de CETA

AANHANGSEL

ONTWERP

BESLUIT Nr. [.../...] VAN HET GEMENGD COMITÉ VOOR DE CETA

van [datum]

betreffende de uitlegging van artikel 8.10, bijlage 8-A, artikel 8.9, lid 1, en artikel 8.39, lid 3

HET GEMENGD COMITÉ VOOR DE CETA,

Gezien artikel 26.1, lid 5, punt e), van de Brede Economische en Handelsovereenkomst (CETA) tussen Canada, enerzijds, en de Europese Unie en haar lidstaten, anderzijds,

Gezien Besluit nr. 2/2021 van het Gemengd Comité voor de CETA van 29 januari 2021,

Herinnerend aan de gemeenschappelijke lezing uitgedrukt in afdeling 6 van het gezamenlijk uitleggingsinstrument,

Met als doel de wil van de Partijen in het kader van hoofdstuk 8 verder te verduidelijken met betrekking tot artikel 8.10 (Eerlijke en billijke behandeling) en bijlage 8-A (Onrechtstreekse onteigening), artikel 8.9, lid 1 (Investerings en regelgevingsmaatregelen) en artikel 8.39, lid 3 (Definitieve uitspraak),

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

1. Eerlijke en billijke behandeling

Voor alle duidelijkheid: artikel 8.10 wordt als volgt uitgelegd:

- a) De lijst van elementen in artikel 8.10, lid 2, is uitputtend;
- b) Een vordering inzake rechtsweigering uit hoofde van artikel 8.10, lid 2, punt a), vereist voorafgaande uitputting van de plaatselijke rechtsmiddelen, tenzij er redelijkerwijs geen lokale rechtsmiddelen beschikbaar zijn om te voorzien in een doeltreffende voorziening in rechte, of de lokale rechtsmiddelen geen redelijke mogelijkheid bieden voor een dergelijke voorziening in rechte.

Bij de beoordeling of er sprake is van rechtsweigering, moet het Gerecht zich ervan bewust zijn dat het geen hof van beroep tegen interne rechterlijke beslissingen is en dat het niet mag overgaan tot een toetsing van de gegrondheid van interne rechterlijke beslissingen.

- c) Om te kunnen spreken van schending betreffende rechtsweigering en van een wezenlijke schending van het recht op een eerlijke rechtsgang in de zin van artikel 8.10, lid 2, punten a) en b), moet er sprake zijn van een onbehoorlijke en flagrante procedurele handelwijze in gerechtelijke of administratieve procedures die niet voldoen aan de internationaal aanvaarde basisnormen inzake rechtsbedeling en een eerlijke procesgang, en die een gevoel van rechtspleging aantast of verrast, zoals de ongegronde weigering van toegang tot de rechter of vertegenwoordiging in rechte, het niet bieden van een mogelijkheid om te worden gehoord, discriminerende behandeling door de rechter, duidelijk vooringenomen en corrupte arbiters, een

volledig of ongerechtvaardigd gebrek aan transparantie in de procedure, zoals het ontbreken van kennisgeving inzake de procedure of van de motivering van de beslissing.

- d) Een maatregel is kennelijk willekeurig in de zin van artikel 8.10, lid 2, punt c), wanneer duidelijk is dat de maatregel niet rationeel verband houdt met een legitiem beleidsdoel, zoals wanneer een maatregel is gebaseerd op vooroordeel of vooringenomenheid en niet op een reden of een feit.
- e) Voor alle duidelijkheid: een maatregel of reeks maatregelen vormt “gerichte discriminatie op kennelijk ongerechtvaardigde gronden zoals geslacht, ras of religieuze overtuiging” in de zin van artikel 8.10, lid 2, punt d), indien de maatregel of reeks maatregelen voorziet in een gedifferentieerde behandeling van een investeerder uit hoofde van onwettige gronden zoals geslacht, ras of godsdienstige overtuiging. Artikel 8.10, lid 2, punt d), mag niet zodanig worden uitgelegd dat het de Partijen belet een preferentiële behandeling toe te kennen om gendergelijkheid of rassengelijkheid te bevorderen of de ondervertegenwoordiging van sociaal-economisch achtergestelde groepen anderszins aan te pakken.
- f) Voor de vaststelling dat een maatregel of reeks maatregelen een “onjuiste behandeling van investeerders, waaronder druk, dwang en intimidatie” in de zin van artikel 8.10, lid 2, punt e), vormt, moet worden vastgesteld dat een Partij ernstig wangedrag heeft begaan. Bij deze vaststelling kunnen relevante overwegingen de schade of dreigende schade voor de investeerder omvatten, zoals de vraag of de perioden van vermeende intimidatie of dwang zich hebben herhaald en hebben voortgeduurd, en de redenen voor het optreden van de Partij, bijvoorbeeld of de autoriteiten binnen hun bevoegdheden handelden dan wel of er sprake was van misbruik van bevoegdheid.
- g) Op grond van artikel 8.10, lid 4, mogen verklaringen jegens een investeerder alleen in aanmerking worden genomen voor zover zij relevant zijn voor de vaststelling van een schending inzake eerlijke en billijke behandeling als bedoeld in artikel 8.10, lid 2. Verklaringen kunnen geen gewettigd vertrouwen wekken indien een voorzichtige en geïnformeerde investeerder niet redelijkerwijs zou hebben besloten op basis van die verklaringen de investering te verrichten, met name omdat de verklaringen niet voldoende specifiek en ondubbelzinnig waren en niet de vereiste formaliteit hadden zoals schriftelijke verklaringen van de bevoegde autoriteit van een Partij.

2. Onrechtstreekse onteigening

- a) Voor alle duidelijkheid: een onrechtstreekse onteigening kan alleen plaatsvinden indien de investeerder het gebruik, het genot en de beschikking over zijn investering radicaal is ontnomen alsof de daarmee samenhangende rechten hadden opgehouden te bestaan.
- b) Bij de beoordeling van de “duur van de maatregel of reeks maatregelen” in de zin van punt 2, onder b), van bijlage 8-A, moet worden nagegaan of de aantasting van het eigendomsrecht tijdelijk is, in welk geval het onwaarschijnlijk is dat het om een onrechtstreekse onteigening gaat, dan wel permanent, ofschoon het enkele feit dat een maatregel permanent is, niet aantoont dat er sprake is van een onrechtstreekse onteigening.
- c) De “specifieke, redelijke, door investeringen geschraagde verwachtingen” in punt 2, onder c), van bijlage 8-A verwijzen naar de verwachtingen die een voorzichtige en

geïnformeerde investeerder redelijkerwijs had kunnen krijgen en waarop hij zich bij de investering heeft gebaseerd. Voor alle duidelijkheid: of de verwachtingen van een investeerder bij het doen van een investering redelijk zijn, hangt, voor zover relevant, af van factoren zoals de vraag of de overheid de investeerder bindende schriftelijke waarborgen heeft gegeven en van de aard en omvang van overheidsregulering of het potentieel voor overheidsregulering in de betrokken sector.

- d) Het effect van een maatregel of reeks maatregelen lijkt “duidelijk buitensporig” in de zin van punt 3 van bijlage 8-A, indien dit duidelijk en onmiskenbaar buitensporig is in het licht van de beoogde beleidsdoelstellingen.
- e) Voor alle duidelijkheid: maatregelen van een Partij die zijn opgesteld en toegepast ter bescherming van legitieme doelstellingen op het gebied van openbaar welzijn in de zin van bijlage 8-A, punt 3, omvatten maatregelen ter bestrijding van klimaatverandering of ter aanpak van de huidige of toekomstige gevolgen daarvan. Dergelijke maatregelen vormen geen onrechtstreekse onteigening, tenzij zij duidelijk en onmiskenbaar buitensporig zijn in het licht van de beoogde beleidsdoelstellingen.

3. Klimaatverandering

- a) De Partijen herbevestigen hun recht om in het algemeen belang regelgeving vast te stellen ter verwezenlijking van legitieme doelstellingen van overheidsbeleid ter bescherming van het milieu als bedoeld in artikel 8.9, lid 1, onder meer door maatregelen te nemen om de klimaatverandering te beperken of te bestrijden of om de huidige of toekomstige gevolgen ervan aan te pakken.
- b) Bij de uitlegging van de bepalingen van het hoofdstuk over investeringen houdt het Gerecht terdege rekening met de verbintenissen van de Partijen in het kader van multilaterale milieuovereenkomsten, met inbegrip van de Overeenkomst van Parijs. Met name moeten de rechten en verplichtingen van de Partijen uit hoofde van hoofdstuk 8 zodanig worden uitgelegd dat de Partijen aan hun respectieve verbintenissen inzake de vermindering van broeikasgasemissies gevolg kunnen geven door maatregelen vast te stellen of te handhaven die zijn ontworpen en worden toegepast om de klimaatverandering te beperken of de huidige of toekomstige gevolgen ervan aan te pakken.

4. Bescherming van essentiële veiligheidsbelangen

De Partijen herbevestigen dat, overeenkomstig artikel 28.6 van de CETA, niets in deze overeenkomst zodanig wordt uitgelegd dat Canada en de Europese Unie en haar lidstaten worden belet maatregelen te nemen die een van beide Partijen noodzakelijk acht ter bescherming van haar wezenlijke veiligheidsbelangen in tijden van oorlog of andere ernstige internationale spanningen, met inbegrip van maatregelen die gevolgen hebben voor investeerders of hun investeringen.

5. Bescherming van grondrechten

Voor alle duidelijkheid: het recht van de Partijen om regelgeving vast te stellen ter verwezenlijking van legitieme doelstellingen van overheidsbeleid, zoals bedoeld in artikel 8.9, lid 1, van de CETA, omvat maatregelen ter bescherming van de grondrechten, zoals vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, gedaan te Parijs op 10 december 1948.

6. Berekening van financiële schade als gevolg van vorderingen van investeerders

Voor alle duidelijkheid: geldelijke schadevergoeding op grond van artikel 8.39, lid 3,

- a) mag niet hoger zijn dan het verlies of de schade die de investeerder of, in voorkomend geval, de plaatselijk gevestigde onderneming heeft geleden, zoals gewaardeerd op de datum van de inbreuk;
- b) vormt uitsluitend een afspiegeling van verlies of schade die is geleden als gevolg van of voortvloeiend uit de inbreuk; en
- c) wordt met redelijke zekerheid bepaald, en mag niet speculatief of hypothetisch zijn.

Het Gerecht berekent de geldelijke schadevergoeding uitsluitend op basis van de argumenten van de partijen bij het geschil en houdt, in voorkomend geval, rekening met:

- a) medeschuld, ongeacht of er sprake is van opzettelijkheid of onachtzaamheid;
- b) het niet beperken of voorkomen van schade;
- c) eerder ontvangen schadevergoeding of compensatie voor hetzelfde verlies, met inbegrip van compensatie ontvangen in het kader van een binnenlandse compensatieregeling; of
- d) teruggave van eigendom of intrekking of wijziging van de maatregel.

Gedaan te ..., ...

Voor het Gemengd Comité voor de CETA

De medevoorzitters